

ประโยค ป.ธ.๘
แต่ง ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑

เมตตาคุณ ย่อมเป็นเหตุมีกำลังกล้า ตั้งอยู่ในสันดาน ยังบุคคลให้ประกอบ การอันเป็นประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะบ้าง โดยมีได้เฉพาะบ้าง อนุรูปแก่เมตตา อันเป็นไปในวาระจิต เมตตาที่เป็นโอทิสสผรณา เป็นเหตุชักพาให้บิดามารดาบำรุงเลี้ยงบุตร และให้บุตรปฏิบัติการฉลองคุณท่าน ฝ่ายเมตตาที่เป็นอนทิสสผรณา เป็นสมุฏฐานยัง สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินให้พิทักษ์รักษาประชาราษฎร์ให้สุขเกษม และทำนุบำรุงให้สมบูรณ์ เมตตาที่เป็นไปโดยเจาะจงย่อมเป็นไปตามธรรมดา หาเป็นคุณประหลาดสักปานใดไม่ ถึงว่าอาจให้ไพศาลขึ้นไปกว่านั้นอีก ส่วนเมตตาปรารภทั่วไปนั้น ย่อมเป็นอัศจรรย์ เกิดขึ้นในน้ำใจอันงาม ไกลจากริษยาและตระหนี่เป็นอาทิ ฯ ปกติของสัตว์โลก ย่อม คิดเห็นแก่ตนเป็นที่ตั้ง มีความหวังจะบำรุงก็แต่ตน ถึงจะเผื่อแผ่ก็เพียงบุคคลที่ เกี่ยวกัน โดยฉันทธรรมดาแต่งมา ต่อผู้มีปรีชาเล็งเห็นความปรารถนาของสัตว์ว่า เป็น อันเดียวกัน คือรักสุขเกลียดทุกข์ ถึงเช่นนั้นก็ยังเป็นต่าง ๆ กัน ได้สุขบ้างก็มี ได้ทุกข์ บ้างก็มี ทั้งนี้ ก็เพราะความประพฤติและความสามารถ ประกอบกับโอกาส ภูมิลำเนา และกุศลกุศล เมื่อตนได้สุขเห็นปานใดก็มีใจเผื่อแผ่หวังจะให้เขาได้สุขเช่นนั้นบ้าง ดังนี้ เมตตาจึงจะแผ่กว้างขวางทั่วไปถึงผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน แต่นั้นจึงพาวุคคลให้เข้าไป ตั้งไว้ซึ่งวัตถุอันจะให้เกิดสุขบ้าง ซึ่งอุบายอันจะให้ได้ซึ่งสุขวัตถุนั้นบ้างตามอัธยาศัย เมตตา ๒ อย่างนี้แล เป็นค้ำมูลให้บุคคลประพฤติติดตามเหตุประโยชน์ให้แก่กันในกิจการนั้น ๆ ดูผู้เข็ดชกสายท่อนให้กระดิกไปมา และปันมนุษยชนให้เป็นผู้ประเสริฐกว่ากันโดย คุณานุภาพ

เมตตานั้น เป็นคุณประการหนึ่งที่นับในพรหมวิหารคือธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม เทพเจ้าผู้วิเศษซึ่งได้นามว่าพรหม พวกพราหมณ์ก็ถือว่าเป็นผู้สร้างโลก และเป็นเทพบิดรของสัตว์นิกาย ย่อมมีเมตตาจิตคุ้มครองรักษาประชากรผู้สืบสายลงมาอีกประการหนึ่ง มารดาบิดาจัดว่าเป็นพรหมของบุตร และพระมหากษัตริย์ผู้ครองแผ่นดินสมมติว่า เป็นพระเจ้าของประชาราษฎร์ ก็เพราะมีเมตตาเป็นวิหารธรรม ฯ

—◆—

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๕

แต่ง ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๓๑

เมตตา จ นามเมสา เยน อาเสวิตา โหติ ภาวิตา พหุลีกตา ยานีกตา วตถุกตา
ปริจิตา สุตมารทฐา, โส ปุคฺคโล ยถารหํ โอรโสปี อนนโธโสปี ปเรสํ หิตสุขมุปรุปาเทติ ฯ
โอรโธสฺสพรมมา เจตถ เมตฺตา เยสมตฺถิ, เตสุ มาตาปิตโร อตฺตโน ปุคฺตธิตโร อุปถมฺภนฺติ
ตาสณฺจ อุปการิ กโรนฺติ, ปุคฺตธิตโร จ เตสํ ปจฺโจปการิ กโรนฺติ ฯ

อนนโธสฺสพรมมา ปน เมตฺตา ยสฺสตฺถิ, โส ชตฺติโย มหาราชา อตฺตโน รฎฺฐวาสิโน
สุชิตฺเต กตฺวา รกฺขติ โคเปติ เต จ วุฑฺฒิ วิรุฬฺหิ เวปุลฺลํ ปาเปติ ฯ อนจฺจริยํ โช ปเนตฺ,
ยมยํ โอรโธสฺสพรมมา เมตฺตา ฐมฺมตฺตาย อุปรุชฺชติ, สาปี สกฺกา ตโต อุคฺคตริ ภิกฺขุโยภาวาย
ภาเวตฺุ ฯ อจฺจริยํ โช ปเนตฺ, ยมยํ อนนโธสฺสพรมมา เมตฺตา กถฺยาณชฺฌมาสยวเสน
ภาเวตฺพฺพา, สา อีสฺสามจฺจริยาทีหิ วิมุตฺตคฺคตา เจโตวิมุตฺติ นาม โหติ ฯ

อิมสฺมิณฺหิ โลกสนฺนิวาเส สตฺตา ปกฺติยา อตฺตาริเปเตยฺยา โหนฺติ สทฺตถฺปฺปฺสฺตา
อตฺตทานณฺเจว อุปรุชฺชตฺตมฺภิกกฺขณฺติ, กทาจิปิ อตฺตโน อตฺตโน ฐมฺมตฺตาย ฉาตกาทีนํเยว
หิตสุขมุปรุปาเทยฺยํ ฯ

พฺพุทธาโย ปน ปณฺชิตา สพฺเพ หิ สตฺตา นาม สุขกาма โหนฺติ ทฺกฺขปฺปฏฺิฎฺฐา,
เอวณฺหิ กาลเทสาทึหิ ปริยาปนฺนาย อตฺตโน อตฺตโน ปฏฺิปรุทาย สามตฺถิยสฺส ปุพฺเพ
กตฺตฺสลาฏฺสลาณณฺจ นานตฺตา นานปรุปการฺเห สฺขมฺปิ ทฺกฺขมฺปิ ปฏฺิสฺสเวเทนฺตีติ สพฺเพสํ
สตฺตานิ สมนปฺตถนภาวํ สมนปรุสฺสมานา สยเมว ยาทีสํ สฺขํ ปฏฺิถนฺติ, ปเรสํ ตาหิสสฺส
สฺขสฺส ปฏฺิถากถฺถาย มนสิกโรนฺติ ฯ

อิจฺเจวมยํ เมตฺตา อนนโธโส อตฺตโน อณฺณตกาทีนํ ฝริตฺวา ภาวิตา โหติ ฯ อีทีสิ
หิ เมตฺตา ยสฺสตฺถิ, โส ปุคฺคโล อตฺตโน อชฺฌมาสยวเสน ปเรสํ สฺขวตฺตมฺปิ
ตปฺปฏฺิถากถฺสฺสฺปายมฺปิ อุปรุชฺชเปติ ฯ

อิมา โข ทุพพิธาปี เมตตา ยสฺสจฺจติ, โส ปุคฺคโล ปฏฺิรูปเก พทฺฐสฺสจฺจํ คเหตุวา
 อีโต จีโต จ อากทฺตมนฺโต วีย เตสุ เตสุ กรณียेषุ อณฺณมณฺณสฺส หิตานุหิตํ กโรติ ฯ
 เมตตา จ นามเสสา ปุพฺเพตทกฺกุสฺสวเสน มนุสฺสเส เสยฺยตปฺปตฺเต กตฺวา วิภชติ ฯ

เมตตา หิ นามเสสา จตุสฺสุ พุทฺทมวิหาเรสุ ปชฺโหม พุทฺทมวิหาโรติ วุจฺจติ ฯ พุทฺทมา
 จ นาม เทวตาวิเสโส พุทฺทมณฺเณหิ โลกกตฺตา โหติ โลกธตา ปชาย จ ปิตฺตฺตฺตานียติ
 สมฺภาวโร โหติ, โส เมตตาย สมฺนาคเตน เจตฺสา ปรมฺปราย ปชํ รกฺขติ โคเปติ ฯ อปโร
 นโย ฯ อยฺยจ เมตตา เยสํ พุทฺทมวิหาโร โหติ, เตสุ มาตาปิตโร ปุตฺตานํ พุทฺทมาติ
 วุจฺจนฺติ, มหาชคฺติยา จ ราชาโน มนุสฺสสานํ สมฺมตฺติเทวติ สมฺภาวโร โหนฺติ ฯ

สนามหลวงแผนกบาลี

แต่ง.